

ΣΥΜΦΩΝΟΛΗΚΤΑ ΕΠΙΘΕΤΑ
Γ' ΚΛΙΣΕΩΣ

διακρίνονται σε
Α' αφωνόληκτα (μέ χαρακτήρα ἄφωνο)
Β' ἐνρινόληκτα καί ὑγρόληκτα (μέ χαρακτήρα ἐνρινο ἢ ὑγρό)
Γ' σιγμόληκτα (μέ χαρακτήρα σ)

Α ΑΦΩΝΟΛΗΚΤΑ

1. Τρικατάληκτα σε -ας, -ασα, -αν

Παραδείγματα

- Πᾶς ὁ αἰτῶν λαμβάνει
- Αἰνεῖτε τόν Κύριον πάντα τά ἔθνη, ἐπαινέσατε Αὐτόν πάντες οἱ λαοί
- Εἰρήνη πᾶσι
- Ὁ ἐν παντί καιρῷ καί πάσῃ ὥρᾳ...
- Πᾶσα πνοή αἰνεσάτω τόν Κύριον
- Πᾶν γόνυ κάμψει...
- Τά σύμπαντα πλησθήσονται χρηστότητος
- Ἐν πρώτοις μνήσθητι, Κύριε τοῦ .... καί πάντων καί πασῶν
- Ἄπας γηγενής σκιρτάτω τῷ πνεύματι...

Παράδειγμα κλίσεως τρικαταλήκτων ἐπιθέτων σε -ας, -ασα, -αν

	ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ			ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ			
							Θέμα παντ
Ὄν.	πᾶς	πᾶσα	πᾶν	πάντ-ες	πᾶσαι	πάντ-α	
Γεν.	παντ-ός	πάσης	παντ-ός	πάντ-ων	πασῶν	πάντ-ων	
Δοτ.	παντ-ί	πάσῃ	παντ-ί	πᾶσι	πάσαις	πᾶσι	
Αἰτ.	πάντ-α	πᾶσαν	πᾶν	πάντ-ας	πάσας	πάντ-α	
Κλ.	πᾶς	πᾶσα	πᾶν	πάντ-ες	πᾶσαι	πάντ-α	

- Ὅπως τό ἐπίθετο πᾶς κλίνονται καί τά ἐπίθετα ἄπας, ἄπασα, ἄπαν, σύμπας, σύμπασα, σύμπαν, ἀπαξάπας, ἀπαξάπασα, ἀπαξάπαν.

Παρατηρήσεις

Τό ἐπίθετο πᾶς, πᾶσα, πᾶν ἔχει τό α τοῦ θέματος μακρό (ᾱ) σέ ὅσες πτώσεις ἀποβάλλονται ἀπό τό θέμα παντ- τά σύμφωνα ντ, ὅταν μετά ἀπό αὐτά ἀκολουθεῖ σ. Στίς πτώσεις αὐτές τό βραχύ ᾱ τοῦ ἐπιθέτου γίνεται μακρό (ᾱ), δηλ. πᾶντ-ς = πᾶς (μέ ᾱ).

- Τό θηλυκό πᾶσα προέρχεται ἀπό τό πᾶντ-ja, τό τ συγχωνεύεται μέ τό j σέ σ καί ἔχουμε πᾶν-σα, τό ν ἀποβάλλεται καί τό ᾱ γίνεται ᾱ,
δηλ πᾶντ-ja ⇒ πᾶγ-σα ⇒ πᾶσα (μέ ᾱ).

2. Τρικατάληκτα σέ -εις, -εσσα, -εν

- Ὡς *χαρίεν* ἄνθρωπος, ὅταν ἄνθρωπος ἦ!
- Αἱ τῆς *χαριέσσης* ἥβης (= τῆς χαριτωμένης ἐφηβείας) ἡμέραι βραχεῖαι εἰσιν
- Πολλά ὄρη *ὕλυντά* εἰσι (= γεμάτα δάση)
- Ὁ *ἀστερόεις* οὐρανός = ὁ γεμάτος ἀστέρια, ὁ ἕναστρος
- Οἱ τόποι ἐν οἷς ἱερά ἴδρυτο (= εἶχαν ἀνεγερθεῖ ναοί) ἦταν *ὕληντες* καί *ἀνεμόεντες* (= γεμᾶτοι δάση καί μέ πολλούς ἀνέμους, ἀνεμόδαρτοι)
- Ἡ τῶν Περσῶν χώρα πληθύνει (= εἶναι γεμάτη) ποταμῶν καί *ἰχθυοεσσῶν* λιμνῶν (ποταμούς καί λίμνες μέ πολλά ψάρια)

Παράδειγμα κλίσεως τρικαταλήκτων ἐπιθέτων σέ -εις, -εσσα, -εν θέμα *χαρίεντ* καί *χαρίετ*

	ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ			ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ		
Ὅν.	χαρίεις	χαρίεσσα	χαρίεν	χαρίεντ-ες	χαρίεσσαι	χαρίεντ-α
Γεν.	χαρίεντ-ος	χαριέσσης	χαρίεντ-ος	χαριέντων	χαριεσσῶν	χαριέντων
Δοτ.	χαρίεντ-ι	χαριέσση	χαρίεντ-ι	χαρίεσι	χαριέσσαις	χαρίεσι
Αἰτ.	χαρίεντ-α	χαριέσσαν	χαρίεν	χαρίεντας	χαριέσσας	χαρίεντ-α
Κλ.	χαρίεν	χαριέσσα	χαρίεν	χαρίεντ-ες	χαρίεσσαι	χαρίεντ-α

• Ὅπως τό *χαρίεις* (= χαριτωμένος) κλίνονται καί τά ἐπίθετα πού δηλώνουν πλησμονή, δηλαδή ἀφθονία ἀπό ἐκεῖνο πού δηλώνει τό πρωτότυπο ὄνομα, π.χ. *ὕληεις*, -εσσα, -εν = ὁ δασώδης τόπος, ὁ γεμᾶτος δέντρα (ἀπό τό ὕλη = δάσος)· *ἰχθυοεις*, -εσσα, -εν = γεμᾶτος ψάρια· *ἀνεμόεις*, -εσσα, -εν = ὁ ἐκτεθειμένος στόν ἄνεμο, ὁ ἀνεμόδαρτος.

Παρατηρήσεις

- Τά ἀφωνόληκτα τριγενῆ καί τρικατάληκτα ἐπίθετα τῆς γ' κλίσεως σέ -εις, -εσσα, -εν
  - α) ἀποβάλλουν τό ντ πρὶν ἀπό τό ς τῆς καταλήξεως π.χ. ὁ *χαρίεντ-ς* ⇒ ὁ *χαρίε~~ντ~~-ς* ⇒ ὁ *χαρίεις* καί ἐκτείνουν τό βραχύ φωνῆν σέ μακρό.
  - β) Ἀποβάλλουν τό τελικό τ, ὅταν δέν ὑπάρχει κατάληξη π.χ. τό *χαρίεντ* ⇒ τό *χαρίεν*, γιατί τό τ δέν εἶναι ληκτικό σύμφωνο.
  - γ) Ἡ δοτ. πληθ. καί τό θηλ. σχηματίζονται ἀπό θέμα σέ -ετ (τοῖς *χαρίε~~ντ~~-σι*). Ὀδοντικό πρό τοῦ σ ἀποβάλλεται καί ἔχουμε τοῖς *χαρίεσι*. Ἡ *χαριέτ-ια* τό τ συγχωνεύθηκε μέ τό j σέ σσ, ἔτσι ἔχουμε ἡ *χαριέσσα*.

ΑΠΛΗ ΚΑΤΗΧΗΣΗ
Διμηναία Ἐκδόση τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως
Γόρτυνος καί Μεγαλοπόλεως
Μάιος - Ἰούνιος 2015 – Τεύχος 75
Ἰδιοκτήτης
Ἱερά Μητρόπολις Γόρτυνος καί Μεγαλοπόλεως
Δημητσάνα 220 07
Ἐκδότης - Συντάκτης
Ὁ Μητροπολίτης Γόρτυνος καί Μεγαλοπόλεως Ἱερεμίας
Διευθυντής
Ἀρχμ. Ἰάκωβος Κανάκης
220 07 Δημητσάνα - Τηλ. 27950-31217
Ἰπεύθυνος Ἐκδόσεως καί Διεκπεραιώσεως
Ἀρχμ. Γρηγόριος Κιούσης

